

ALTERACIJA IV STUPNJA NAVIŠE

Moguća je i u duru i u molu.

Najvažniji je akord na II stupnju sa #IV (u C-duru: *d-fis-a-c*). Upotrebljava se i kao trozvuk i kao četvorozvuk. U harmonskom i melodijskom molu se upotrebljava samo kao četvorozvuk, jer se tu javlja kao tvrdo umanjeni (*d-fis-as-c*).

Akord na V stupnju sa #IV (*g-h-d-fis*) izuzetno retko je u upotrebi, kao i akord na VII stupnju sa #IV (*h-d-fis*).

Alterovani IV stupanj naviše je veštačka vođica za dominantu. Tada se D doživljava kao privremena tonika, tj. ceo dominantni tonalitet (*g-h-d*) se doživljava kao privremeni tonični tonalitet. Privremena T (*g-h-d*) ima svoju veštačku vođicu i svoju **vantonalnu dominantu** (*d-fis-a* – izlazi van tonaliteta C-dura).

Bilo koji durski ili molski lestvični kvintakord može imati svoju D. Umanjeni ili prekomerni trozvuci ne mogu imati vlastitu D, jer su nestabilni.

Vantonalna dominantna za dominantu zove se **DOMINANTINA DOMINANTA (DD)**. U duru i molu to je alterovani akord dijatonskog tipa (durski kvintakord ili mali durski septakord), a u harmonskom molu i molduru to je alterovani akord hromatskog tipa (tvrdo umanjeni septakord).

Akord na #IV je veoma u upotrebi. U duru i melodijskom molu to je umanjeni septakord (*fis-a-c-es*) ili poluumanjeni septakord (*fis-a-c-e*). U harmonskom molu i molduru to je dvostruko umanjeni sa U7 (*fis-as-c-es*) ili dvostruko umanjeni sa M7 (*fis-as-c-e*). Svi ovi akordi su **zamenici DD** i beleže se kao **DD-**.

$DD - V = V - I$	$\text{DD} - V = VII - I$
$VD - V = V - I$	$\text{VD} - V = VII - I$

* VD = vantonalna dominantna

DD i DD su pripadnici tzv. alterovane S, pa se vrlo često javljaju umesto S ili posle S

$T - S - DD - D - T$	ili	$T - DD - D - T$
$T - S - \text{DD} - D - T$	ili	$T - \text{DD} - D - T$

Licencije veštačkih vođica se ne rade!

DD - V : samo strogom vezom.

DD⁷ - V : nepotpun u potpun ili obrnuto; ako bas skače skok kvinte, vrši se licencija septime, pod uslovom da je ona u unutrašnjem glasu i ispod veštačke vođice.

DD⁷ - V⁷ : po kompas šemi; ako su oba u osnovnom obliku, jedan mora biti nepotpun.

DD⁽⁷⁾ - V = VII⁽⁷⁾ - I : suprotno basu; ako je 7 iznad 3, nastaju Mocartove paralelne kvinte (to su zapravo Skarlatijeve paralelne kvinte, ali se ovde zovu Mocartove, jer su polustepene); to važi samo za harmonski mol i moldur.